

Innhold

Forord	11
1. Introduksjon	13
Fosterforeldrenes egne barn er viktige støttespillere	14
Uten navn er man ingen	15
Hva skal barnet hete?	16
Hva vet vi, og hvordan har vi utviklet kunnskapen?	18
Nordiske forskningsbidrag	20
Nytten av utenlandske studier i en norsk kontekst	21
Dette bidragets forskningsspørsmål og datagrunnlag	23
Bokens struktur og videre oppbygning	25
2. Fosterhjemsomsorgen	27
Utviklingstrekk og trender i barnevernet	27
Kritikken fra Den europeiske menneskerettighetsdomstolen	30
På vei mot en profesjonalisering av fosterhjemmet	31
Penger å spare på familiebaserte løsninger fremfor institusjonsplasser? ...	34
Fosterfamilien under press	36
Å vokse opp i et vanlig hjem eller en familielignende institusjon?	36
Rammevilkår for oppfølging av fosterfamilien	37
Nye sosialpolitiske føringer om fosterfamiliens barn	41
3. Hva sier loven: om barnerettslige prinsipper og barns rettigheter	44
De tre P-ene: Protection, Provision og Participation	45
Barns rett til å gi uttrykk for sin mening	48
Barnevernloven om barnets rett til medvirkning	50
Hensynet til barnets egne synspunkter versus hensynet til barnets beste ...	52
Barnets lojalitetskonflikt til foreldrene	55
Spenningen mellom retten til medvirkning og retten til beskyttelse	56
Har fosterforeldres egne barn rett til deltakelse?	57
4. Bokens teoretiske rammeverk	61
Sosialt arbeids profesjonsetikk	62
Barnevernsarbeiderens yrkesetiske grunnlagsdokument	64
Diskursetikk	66
Fenomenologisk filosofi	67

Omsorgsetikk	68
Omsorg som etisk verdi	69
Omsorg som kjærlighet	71
Kritikken mot en altruistisk forståelse av omsorg	72
Omsorg som konfliktforebygging	74
Axel Honneths anerkjennelsesteori	75
5. Forberedelser i forkant	80
Det første møtet	83
Forventninger til å få et nytt søsken	86
6. Fostersøskenrelasjonen – en relasjon med forbehold	91
Som en ekte bror eller søster	95
Betydning av alder og kjønn i fostersøskenrelasjonen	100
Å være søsken – men ikke helt som en familie	103
Jeg vil så gjerne være storesøster – men får ikke lov.	107
Ulikheter til hinder for utvikling av en søskenrelasjon	111
Når søskenkjærlighet ikke gjengjeldes	116
7. Å bli eksponert for omsorgssvikt – innvirkning på familieliv og selvbilde	119
Selvskading og destruktiv atferd	121
Utageringer og fysiske angrep	124
Sosial avvising og psykiske angrep	131
Søskenmishandling – fysisk og emosjonell krenkelse i fostersøskenrelasjoner.	137
Å være barnet til fosterforeldrene – en særlig utsatt posisjon.	141
8. Når fostersøsken trenger ekstra oppmerksomhet	145
Han vil aldri legge seg om kvelden	150
Ofte så blir det litt annerledes stemning rundt bordet	152
Hun tåler ikke at andre er i sentrum.	154
Han trengte den plassen mye mer enn det jeg trengte	157
Emosjonelt forsvar	159
Å finne sin plass og komme i posisjon	160
9. Når fostersøsken må forlate familien.	163
Det gjelder å holde ut	165
Å bli skjøvet ut på sidelinjen	173
Å ofre seg for andre.	177
Avlastning – å få et pusterom.	179
10. Ressurssterke og stolte bidragsytere	184
Den gode hjelper	188
Buffer – å være en beskytter	191

Å bli sett og verdsatt i fosterhjemomsorgen	194
Fosterhjemomsorg og parentifiserte familiemønstre	196
Barn som virkemiddel i profesjonelt arbeid.	201
11. Taushetsplikten – hvem kan jeg snakke med?	204
Hva sier reglene?	209
Å bringe barn til taushet.	211
Krav om uttømmende politiattest.	214
Når fosterbarns rettsvern får følger for egne barns personvern	216
12. Støtte og oppfølging fra profesjonelle.	220
Behov for informasjon	220
Fosterfamiliens møte med barnevernstjenesten	226
Barnevernstjenesten må vise at de virkelig bryr seg	231
Kursing og opplæring av fosterfamiliens barn	238
Søskenrelasjoner og det moralske ansvaret	240
Informantenes råd og tips.	241
13. Oppsummering og avsluttende drøftinger.	248
Forskningsspørsmål 1: Hvordan reflekterer barn av fosterforeldre over egne erfaringer med å vokse opp med fostersøsken?	249
Forskningsspørsmål 2: Hvordan reflekterer fosterforeldre over fosterhjems plasseringens innvirkning på egne barn?	250
Forskningsspørsmål 3: På hvilke måter aktualiserer mine funn profesjonsetiske utfordringer?	250
Forskningsspørsmål 4: Hvordan ivaretar retningslinjer, rettsprinsipper og sosialpolitiske føringer hensynet til fosterforeldres egne barn?	252
Profesjonens inngripen i barnets livsverden	253
Fosterforeldrenes egne barns rettslige anerkjennelse	254
Betydningen av samfunnsmandatet og det yrkesetiske grunnlagsdokumentet.	257
Sosialarbeiderens profesjonsmorske ansvar	259
Om den sosiale kampen for anerkjennelse	260
Når ulike interesser står på spill – det vanskelige dilemmaet	262
Styrker og svakheter ved problemdrevet forskning	264
Appendiks – metode	268
Litteraturliste	271